

Kobiety patriotki – rozmowa o patriotyzmie

MIROSŁAW SKRZYPCZYK

W tym roku przypada setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Z tej okazji chcemy zaproponować uczniom rozmowę na temat patriotyzmu i jego różnych odsłon, a także tego, jaki współcześnie może być patriotyzm. Jako podstawę zajęć proponujemy dwa artykuły opublikowane w dodatku do „Gazety Wyborczej” Ale Historia – „*Legionistki Piłsudskiego. Zakładały mundury i udawały chłopców, a gdy koledzy je demaskowali, słyszały: Ściągnij portki!*” oraz „*Maria Skłodowska-Curie. 150. rocznica urodzin jedynej kobiety, która za badania naukowe dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla*”. Następnie zapraszamy do pracy z tekstami i wykonania zadań przygotowanych przez Mirosława Skrzypczyka.

Przed przeczytaniem tekstów

Krótką rozmowę na temat tego, kim jest patriota i czym jest patriotyzm.

CZĘŚĆ I. Grażyny walczące

CZYTANIE TEKSTU

Marty Grzywacz Legionistki Piłsudskiego. Zakładały mundury i udawały chłopców, a gdy koledzy je demaskowali, słyszały: „Ściągnij portki!”: <http://wyborcza.pl/alehistoria/7,121681,23573886,legionistki-pilsudskiego-zakladaly-mundury-i-udawaly.html>

czytanie wspólne lub indywidualne podczas zajęć lub w domu

PO PRZECZYTANIU TEKSTU

Dyskusja o tekście – przykładowe pytania:

1. Jakie były motywacje legionistek do włączenia się w walkę narodowowyzwoleńczą?
2. Jaką rolę odgrywało męskie przebranie oraz zmiana imienia i nazwiska? Jakie miało to znaczenie w tożsamościowych kreacjach legionistek?
3. Dlaczego kobietom nie pozwalano uczestniczyć w walkach?
4. Jaką tradycję (np. literacką, historyczną) mają kobiety legionistki walczące w męskim przebraniu [warto w tym miejscu przypomnieć utwór Grażyna Adama Mickiewicza]
5. Jakie mity kreują stereotypowy wizerunek kobiety patriotki? [np. Matka-Polka, sanitariuszka, opiekunka...]
6. Co jest dla tych mitów charakterystyczne? (np. bierność czy sprawczość, zależność czy niezależność)
7. O co walczyły kobiety w legionach?

CZĘŚĆ II. Czy Maria Skłodowska-Curie była patriotką?

CZYTANIE TEKSTU

Bartosza T. Wielińskiego *Maria Skłodowska-Curie. 150. rocznica urodzin jedynej kobiety, która za badania naukowe dwukrotnie otrzymała Nagrodę Nobla*: http://wyborcza.pl/alehistoria/1,121681,14016956,Maria_Polski_i_Francji.html

czytanie wspólne lub indywidualne podczas zajęć lub w domu

PO PRZECZYTANIU TEKSTU

Podziel uczniów na dwie grupy – jedna przygotowuje argumenty za tym, że Maria Skłodowska-Curie była patriotką, druga argumenty przeciw.

Następnie uczniowie przedstawiają swoje argumenty, dzielą się swoimi opiniami z grupą.

W ramach podsumowania uczniowie próbują sformułować odpowiedź na postawione pytanie.

W tym zadaniu można wykorzystać formułę debaty/debaty oksfordzkiej.

CZĘŚĆ III. Co to znaczy być dziś patriotą?

1. **Praca indywidualna** – uczniowie zapisują na kartkach, czym dla nich jest patriotyzm i z jakimi wartościami go wiążą.
2. **Praca w grupach** – uczniowie dzielą się na grupy. Otrzymują arkusze brystolu i zapisują na nich wartości, które pojawiły się u wszystkich osób, które były wspólne dla przynajmniej 2 osób, a także te, które pojawiły się u pojedynczych osób.
3. **Uczniowie przedstawiają wyniki swoich prac i ustaleń.**
4. **Podsumowanie – stworzenie idei współczesnego patriotyzmu.**

Uczniowie dyskutują o idei współczesnego patriotyzmu, a następnie zapisują na planszy elementy i przejawy współczesnego patriotyzmu.

Pytania pomocnicze do dyskusji:

- » Z czym kojarzy się patriota?
- » Co to pojęcie znaczyło/znaczy?
- » Kim był/jest patriota?
- » Jakie stereotypowe skojarzenia macie ze słowem patriota?
- » Jaki waszym zdaniem powinien być dzisiaj patriotyzm, na jakich wartościach oparty?
- » Jakie wartości wiążą się z nowoczesnym patriotyzmem?
- » Jaka może być rola kobiet (a jaka mężczyzn) we współczesnym patriotyzmie?

Na zakończenie uczniowie porównują ideę współczesnego patriotyzmu, której definicję/sposób rozumienia/wyznaczniki zaproponowali, z wartościami, które dyskutowali w grupach, a także z poznanymi z artykułów postawami kobiet patriotek, ich wyborami oraz różnymi modelami patriotyzmu.

Dodatkowe materiały:

- » Andrzej Chwalba, *Legiony Polskie 1914-1918*, Kraków 2018.
- » Stanisław M. Jankowski, *Dziewczęta w maciejówkach*, Warszawa 2012.
- » Dorota Sajewska, *Anioły w Polsce. Fantazja na motywach narodowych*, „Didaskalia” 2014, nr 120, s. 43-53.

- » Anna Nowakowska, *Kazik i Kazia. Symboliczna zmiana płci w walce o niepodległość Polski*, „InterAlia: Pismo poświęcone studiom queer” 2010, nr 5.
- » Luigi Dei, *Maria Skłodowska-Curie. Piękno niezłomnego poświęcenia*, Warszawa 2018.
- » Ewa Curie, *Maria Curie: biografia*, przeł. Hanna Szyllerowa, wyd. III, Warszawa 2017.